

vzw **Leven in Vlaanderen & Europa**

vzw LiV&E
Errebekstraat 8
1570 Vollezele

Vollezele, 08 april 2021

**Aan Minister B. Somers
Viceminister-President van de Vlaamse
Regering en Vlaams minister van Binnenlands
Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke
Kansen.
Arenberggebouw
Arenbergstraat 7
1000 Brussel.**

Geachte heer B. Somers,

De vereniging Leven in Vlaanderen en Europa (vzw LiV&E) is een pluralistische organisatie die de Vlaamse Burgers informeert en hun belangen behartigt op het gebied van ruimtelijke ordening, leefmilieu, landbouw, samenleving en erfgoed. Een van onze doelstellingen is het milieubeleid op een transparante manier overbrengen bij de burgers. Zo proberen we de burger bij te staan in onderwerpen als riolering, inzameling van huisvuil (gewogen diftar) en ruimtelijke ordening. De vzw LiV&E heeft geen politieke motieven.

Wat ons in de loop der jaren duidelijk is geworden, is dat het als burger moeilijk, lees quasi onmogelijk is, om op een aanvaardbare manier gehoor te krijgen inzake beslissingen genomen door de Vlaamse overheid en/of door de lokale besturen. De overheden dringen de burgers beslissingen op die hen handenvol geld kosten. De burgers krijgen totaal geen inspraak, laat staan dat er met hun bemerkingen rekening wordt gehouden. De beslissingen klinken als een verdict die geen ruimte laat voor begrip voor de situaties van de lokale bewoners, laat staan voor individuele situaties. Vaak stellen wij ons de vraag wat er nog van toepassing is van het principe van de 'goede huisvader'? Alles wordt duurder voor de Vlaming en niet het minst stijgen, op vaak verdoken manier, de belastingen. We hebben echt de indruk dat de overheid de burgers ziet als melkvee. Eén simpele pennentrek van de overheid volstaat om de burger weeral zoveel meer te laten betalen. De laatste jaren vinden we voorbeelden zat. Denken we daarbij aan het besluit van de Vlaamse regering om gescheiden rioleringen (afvalwater/zuiver water) aan te leggen, de normen voor het isoleren van woningen, het aanstellen van veiligheidscoördinatoren, de invoering in sommige regio's van gewogen diftar, de verhoging van de gemeentebelastingen, ...

Laten we even een aantal feiten en beslissingen uit een recent concreet voorbeeld aanhalen. De Intercommunale Land van Aalst (ILvA) heeft beslist over te schakelen van een systeem waarbij het huisvuil opgehaald werd op basis van een vaste forfaitaire kost (op basis van zakken voor restafval of stickers voor gft-afval) naar een systeem waarbij het restafval en het

gft-afval zal aangerekend worden per kg (in het jargon heeft men het over gewogen Diftar). Hierbij wordt de zak voor restafval vervangen door een container. De huisvuilinzameling is een dossier voor uw collega, minister Demir. Maar bij de beslissing van de steden en gemeenten om over te schakelen naar gewogen Diftar zijn er toch een aantal aandachtspunten die binnen uw bevoegdheid vallen als minister van Binnenlands Bestuur en van Gelijke Kansen. De praktische en financiële belemmeringen die dit systeem met zich meebrengen hebben we reeds proberen aan te kaarten bij uw collega-minister Demir, als ook bij de 15 deelnemende steden en gemeenten en de intercommunale zelf, spijtig genoeg zonder constructieve communicatie.

Laten we toch het financiële aspect even verduidelijken. De betrokken steden en gemeenten hebben dit systeem zonder meer goedgekeurd. Van de nieuwe regeling werd bovendien handig gebruik gemaakt om een prijsverhoging door te voeren (verhoging tot 140%, kostprijs van een zak nu 1,5 euro wordt al snel 3,5 euro of meer). Voor de inwoners komt dit neer op een verdoken belastingverhoging. Kan dit zo maar? Zijn die prijzen niet gekoppeld aan de vastgelegde indexeringsmogelijkheden? In Vlaanderen zijn er bovendien verschillende intercommunales die huisvuil inzamelen en verwerken, ieder volgens haar eigen systeem. Die diversiteit maakt een eenvormig en optimaal ecologisch beleid onmogelijk. Een onverantwoorde financiële impact van die diversiteit is dat in de ene regio de inwoners voor hun huisvuilinzameling meer moeten betalen dan in een andere regio. De prijzen kunnen sterk variëren. Niettegenstaande alle partijen bij hoog en laag blijven beweren dat de prijs zeker niet gaat stijgen, zijn ze zelfs verplicht om sociale correcties in te voeren om dat het anders voor bepaalde groepen totaal onbetaalbaar wordt. En kan het zijn dat binnen het werkingsgebied van één intercommunale de kosten voor de inwoners verschillen per gemeente, door het invoeren van verschillende sociale correcties?

Een tweede aandachtspunt is het gebrek aan open en duidelijke communicatie. Meer dan een jaar nadat de steden en gemeenten het principe goedkeurden werden de inwoners ingelicht over de genomen beslissing, ten minste deze die toegang hebben tot de sociale media. Hierdoor plaatsen de lokale overheden hun inwoners voor een voldongen feit en wordt ons ook elke mogelijkheid tot inspraak ontnomen. Mensen worden van vandaag op morgen verplicht een container te gebruiken zelfs als dat praktisch niet haalbaar is. Er wordt de inwoners bovendien geen enkel alternatief aangeboden. De intercommunale spoort, in samenspraak met de stads- en gemeentebesturen, de gezinnen aan 35 euro vooraf te betalen op een rekening bij die intercommunale. Kan dit zomaar gevraagd worden? Een voorafbetaling van 35 euro, voor een dienst die een semioverheidsinstelling pas in de toekomst levert!?! Ruikt dat niet naar aftroggelarij? Een gemakkelijke manier om een gratis lening te bekomen voor de intercommunale als je weet dat er minstens 150.000 gezinnen woonachting zijn in het werkingsgebied. Ook hier is de communicatie weer allesbehalve duidelijk en krijgen de burgers tegenstrijdige berichten. Het bewijst alleen maar dat het de betrachting is van de intercommunale om in akkoord met de steden en gemeente ineens een smak geld binnen te rijden. De inwoners en het milieu zijn van secundaire orde.

Waar we in dit schrijven dan verder uw aandacht willen voor vragen is het gebrek aan inspraak en weerwoord van de burgers. Wij betreuren dat de lokale besturen, de intercommunale en minister Demir niet ingaan op onze vragen, opmerkingen en zelfs constructieve voorstellen. Als leken die geen voeling zouden hebben met de realiteit worden wij met een kluitje in het riet gestuurd. Het is de wereld op zijn kop. Want het is nochtans onze vereniging die midden de mensen staat en die hun grieven en verzuchtingen het best

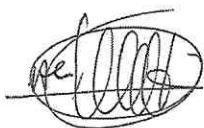
opvangt. De intercommunales en lokale besturen bewaken enkel hun eigen economische en financiële belangen. Het welzijn van de inwoners is van ondergeschikt belang.

Inwoners kunnen tegen een beslissing van hun stads- of gemeentestuur bij de dienst 'Algemeen Binnenlands Bestuur' een klacht indienen. Ze beschikken daarvoor echter over een termijn van 30 dagen, die ingaat vanaf de datum dat de genomen beslissing bekendgemaakt werd. Maar omwille van allerlei bureaucratische hinderpalen is die termijn te krap, zeker als men vaststelt dat de beslissing slechts één jaar na datum bekendgemaakt wordt bij het grote publiek. Om de burger toe te laten zijn klacht adequaat te formuleren moet hij de tijd krijgen zich goed te informeren en vooraf met de betrokken partijen van gedachten te wisselen. Dat geldt ook voor een constructieve vereniging als vzw LiV&E die er op staat haar standpunten eerst schriftelijk voor te leggen aan alle partijen en ze nadien met hen te bespreken. Bovendien werd dit in het dossier van de gewogen Diftar onmogelijk gemaakt doordat de lokale besturen ons verwezen naar de intercommunale die de bal terugkaatste omdat het zagezegd een klacht betrof tegen een beleidsbeslissing genomen door lokale besturen. Zo triomfeert de ambiguïteit: de lokale sturen voelen zich niet verantwoordelijk omdat de gewogen Diftar werd ontwikkeld door hun intercommunale en die intercommunale voelt zich evenmin verantwoordelijk omdat de lokale besturen beslissen over de invoering. Kafka op zijn best! Zeker als men beseft dat politici van de lokale besturen zetelen in de bestuursraad van de intercommunale.

Mogen wij u vragen de diverse aandachtspunten aangehaald in ons schrijven onder de loep te willen nemen. Erop toe te zien dat een gestroomlijnde ecologisch aanpak voorop wordt gesteld, die voor de burgers geen meerkosten betekent. Dat steden en gemeenten bij het nemen van drastische beslissingen het welzijn van de inwoners vooropstellen en verplicht worden een duidelijk communicatiebeleid te voeren. En tenslotte paal en perk te willen stellen aan het onverkwikkelijk spel waarbij de lokale besturen en de intercommunales naar elkaar verwijzen bij klachten ingediend door de burgers, waardoor die klachten nu onbeantwoord en zonder gevolg blijven. Alsook de mogelijkheden voor de burgers om klachten te kunnen indienen en te verbeteren zodat men tenminste op een gegronde manier kan gehoord worden.

Met beleefde groeten.

Arthur Caytan
Voorzitter
arthur.caytan@telenet.be

Bart Somers
Viceminister-president van de Vlaamse
Regering, Vlaams minister van
Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken,
Inburgering en Gelijke kansen
Arenberggebouw
Arenbergstraat 7
1000 BRUSSEL
T 02 552 69 00
F 02 552 69 01
www.vlaanderen.be

De heer/Mevrouw Arthur Caytan
VZW LIV&E

Errebekstraat 8
1570 Vollezele

uw bericht van 8 april 2021	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen 0
vragen naar/e-mail Johan Leys johan.leys@vlaanderen.be		telefoonnummer 02/553 01 30	datum 28 -05- 2021

Betreft: Antwoord op uw brief van 8 april 2021

Geachte heer Caytan

Ik heb uw brief van 8 april 2021 goed ontvangen en met aandacht gelezen.

Wat betreft uw bezorgheden inzake de manier waarop burgers geïnformeerd worden, in interactie kunnen treden met de (lokale) overheid en de mate waarin ze bij het beleid betrokken kunnen zijn, kan ik u volgende toelichting geven.

Om ervoor te zorgen dat burgers en andere belanghebbenden voldoende geïnformeerd zijn en de relevante informatie van het lokaal beleid kunnen terugvinden, werd in het decreet over het Lokaal Bestuur (DLB) de verplichting ingeschreven om de lijst met besluiten en de integrale tekst van een aantal belangrijke beslissingen te publiceren op de webtoepassing van de gemeente. Dat geldt zowel voor de besluiten van de gemeenteverheid, als die van het OCMW en van de autonome gemeentebedrijven. Eenzelfde verplichting is ingeschreven voor de opdrachthoudende verenigingen, een rechtsvorm die de meeste afvalintercommunales hebben aangenomen: ook zij moeten een webtoepassing hebben en daarop een lijst met de besluiten van hun bestuursorganen publiceren.

Daarenboven is het sinds de inwerkingtreding van het DLB (1 januari 2019) vereist dat de webtoepassing van de gemeente de mogelijkheid om een klacht in te dienen bij de toezichthoudende overheid duidelijk weergeeft (door bijvoorbeeld eenvoudigweg een link op te nemen naar de klachtenwegwijzer van het Agentschap Binnenlands Bestuur).

Zowel tegen een besluit van een orgaan van de gemeente als tegen een besluit van een orgaan van een opdrachthoudende vereniging kan een klacht worden ingediend. Indien u dus meent dat bepaalde overheden onwettige besluiten nemen, kunt u een klacht indienen tegen een specifieke besluit. Ook tegen besluiten van de afvalintercommunales is dat dus mogelijk.

Het indienen van een klacht tegen een beslissing van een lokale overheid kadert in de procedure van het algemeen bestuurlijk toezicht. Het bestuurlijk toezicht heeft tot doel een tegengewicht te bieden aan de gemeentelijke autonomie. Zowel het principe van de gemeentelijke autonomie als het principe van het bestuurlijk toezicht zijn grondwettelijk verankerd (artikel 41 en 162 van de Grondwet). Samengevat moet het bestuurlijk toezicht er dus voor zorgen dat gemeenten en steden op basis van het principe van de gemeentelijke autonomie niet ongestraft rechtsregels kunnen schenden en/of het algemeen belang (elk belang dat ruimer is dan het gemeentelijk belang) kunnen schaden. Het bestuurlijk toezicht kan echter geen opportuniteitstoets doen over beleidsmatige beslissingen van een gemeente die duidelijk tot de gemeentelijke autonomie behoren, zoals bijvoorbeeld de wijze waarop de gemeente huisvuil wenst in te zamelen en te verwerken.

De toezichtstermijn van dertig dagen is ingegeven vanuit het principe dat zowel burgers als lokale besturen gebaat zijn bij een procedure die leidt tot snelle rechtszekerheid. In die zin is een termijn van dertig dagen vanaf de bekendmaking van de beslissing op de gemeentelijke webtoepassing een redelijke termijn, die een evenwicht biedt tussen het principe van snelle rechtszekerheid en het recht van een burger om klacht in te dienen tegen een beslissing. Deze termijn van dertig dagen is trouwens niet nieuw: het decreet over het lokaal bestuur, zijn voorganger het 'Gemeentedecreet' en diens voorganger het 'decreet van 28 april 1993 houdende regeling van het administratief toezicht op de gemeenten' bevatten allen toezichtstermijnen van ca. 30 dagen.

De concepten 'inspraak' en 'bestuurlijk toezicht' (of alleszins de mogelijkheid om klacht in te dienen in het kader van bestuurlijk toezicht) mogen niet met elkaar verward worden. Wat inspraak/participatie betreft, kan mijn antwoord nog als volgt vervolledigd worden:

Het behoort tot de autonomie van het lokaal bestuur om een beleid uit te tekenen rond burgerparticipatie. Art. 304 van het DLB biedt een ruim kader waarbinnen een hele waaier aan participatie-initiatieven mogelijk zijn. Dit laat lokaal maatwerk toe. Overeenkomstig dit artikel zijn de lokale besturen verplicht om hun beleid rond participatie te concretiseren in een reglement.

Het is niet de bedoeling om via het bestuurlijk toezicht tussen te komen in materies die duidelijk tot de lokale autonomie behoren, en dus de bevoegdheid zijn van de lokale democratisch verkozen organen. Zoals gezegd, is dit enkel mogelijk in geval van schending van het recht of van het algemeen belang.

Wat betreft uw vragen rond afvalbeleid en intercommunale samenwerking, kan ik u volgende punten meegeven.

Het gewestelijke afvalbeleid is gebaseerd op een afvalstoffenverwerkingshiërarchie met, in volgorde van voorkeur, de volgende mogelijkheden tot afvalverwerking: afvalvermindering door preventie, hergebruik en recuperatie, verbranden onder milieuhygiënische voorwaarden en tot slot storten van de restfractie.

De belastingen of retributies op huisvuil betreffen de inzameling van huisvuil dat niet meer in aanmerking komt voor hergebruik en recuperatie. Sinds het uitvoeringsplan 2016 hoeven lokale besturen dit niet langer noodzakelijk huis aan huis in te zamelen, maar kunnen ze ook opteren voor een 'brengmethode op korte afstand' (ondergronds of bovengronds) of een combinatie van beide. Het beheer van de afvalinzameling kan worden overgedragen aan intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, die meteen ook gemachtigd kunnen worden om de belastingen of retributies die de gemeenteraad vastlegt, bij de burgers te innen. De inning kan ook worden opgedragen aan een extern verzelfstandigd agentschap.

Sinds midden 2013 bepaalt de gemeente haar variabele tarieven niet helemaal autonoom. Met het oog op harmonisatie binnen het Vlaamse Gewest, heeft de Vlaamse Regering voor bepaalde afvalfracties minimum- en maximumtarieven bepaald (zie bijlage 5.1.4 bij het VLAREMA). De gemeente legt haar tarieven vast binnen de voorgeschreven prijsvork. De inzamelings- en verwerkingskosten van het huishoudelijk afval kunnen deels worden gedekt door een forfaitaire huisvuilbelasting, deels door de aanrekening van kosten op maat van de vervuiler (toepassing van het principe 'de vervuiler betaalt'), en deels door een bijpassing uit de algemene middelen van de gemeente. Het is aan de gemeente om een evenwicht te vinden tussen de drie genoemde financieringsbronnen. De gemeente kiest zelf of ze restafval, papier en karton, pmd en gft aan huis inzamelt, of inzamelt op verzamelpunten op korte afstand. Ook een combinatie van beide is mogelijk. Vanzelfsprekend heeft de wijze waarop de gemeente de afvalinzameling en -verwerking organiseert invloed op de wijze van inning van de belastingen en/of retributies. Een provisierekening waarop door de gebruikers van de diensten na een betalingsvoorstel, naar eigen vermogen en naar eigen gebruik, voorschotten worden gestort, is zeker niet ongebruikelijk.

Het is evenwel niet aan de toezichthoudende overheid om een opportuniteitstoets te doen over deze beleidsmatige beslissingen die duidelijk tot de gemeentelijke autonomie behoren.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en een antwoord op uw vragen te hebben gegeven.

Vriendelijke groeten

Getekend door: Bartolomeus Somers (Sig)
Getekend op: 2021-05-26 19:08:13 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Bart Somers

Bart Somers

Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen.

